Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Берестечківського психоневрологічного інтернату

16.10.2026

м. Луцьк, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 16.10.2026 групою НПМ здійснено відвідування Берестечківського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Храновський Назарій Ігорович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Щесюк Оксана Вікторівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Паркова, буд. 21, м. Берестечко, Луцький район, Волинська область, 45765.

Керівник закладу: Клемба Віталій Богданович.

Згідно з Положенням про Берестечківський психоневрологічний інтернат, затвердженим розпорядженням голови Волинської обласної ради від 05.10.2023 №541, інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб чоловічої статі із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров’я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в інтернаті.

Заклад розрахований на 180 підопічних. На день відвідування у ПНІ перебувало 213 осіб, з них: 117 жінок та 92 чоловіків, серед яких 62 – дієздатні особи, 147 осіб – недієздатні, 4 особи – обмежено дієздатні, 12 осіб – ліжкохворі. Встановлену групу інвалідності мають 209 особи. Також у закладі перебуває 43 підопічних із числа внутрішньо переміщених осіб.

Вхід і вихід на огороджену територію ПНІ здійснюється через пропускний пункт.

На території закладу облаштовано: два житлових корпуси, адміністративний корпус, столова, медичний пункт, реабілітаційний центр, пральня, швейна, приміщення ізолятора, господарській приміщення, зони для відпочинку, спортивне поле (фото 1, 2, 3, 4).

Підопічні проживають у двох двоповерхових корпусах (жіночий та чоловічий). Розподіл по корпусах та кімнатах здійснюється медичним персоналом з урахуванням побажань, індивідуальних особливостей, віку, діагнозу та стану здоров'я підопічних. У житлових корпусах вікна не заґратовані.

Підопічні інтернату проживають в умовах максимально наближених до домашніх. Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне (фото 5, 6).

Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами. У деяких житлових кімнатах є телевізори, комп'ютери та інша побутова техніка.

Підопічні закладу забезпечені сезонним одягом, який зберігається в індивідуальних шафах.

У закладі дотримані вимоги інклюзивності приміщень, зокрема житлові приміщення обладнані пандусами, поручнями, кнопками виклику персоналу (фото 7, 8).

Групою НПМ відзначено високий рівень дотримання персоналом закладу санітарно-гігієнічних вимог та дезінфекційних заходів.

Для забезпечення права на приватність під час проведення санітарно-гігієнічних процедур ліжковим хворим, які проживають в кімнатах по двоє та більше осіб, використовуються ширми.

Житлові корпуси та приміщення харчоблоку обладнані автоматичною пожежною сигналізацією, ведеться облік вогнегасників та забезпечено їх своєчасне обслуговування. У закладі наявний план евакуації підопічних на випадок пожежі, затверджений директором інтернату.

У закладі наявне підсобне господарство, яке використовується для потреб закладу.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 110,5 штатних одиниць, з яких 55 штатних одиниць – медичний персонал, у тому числі лікарі (лікар-психіатр – 0,5 шт. од., лікар загальної практики-сімейний лікар – 0,5 шт. од., лікар-стоматолог – 0,5 шт. од.), середній медичний персонал – 10,5 шт. од., молодший медичний персонал – 43 шт. од.

Відповідно до затверджених посадових інструкцій працівників інтернату до їх функціональних обов'язків включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження.

Заклад має ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, терапія, психіатрія, за спеціальністю молодшого спеціаліста з медичною освітою: сестринська справа, справа за місцем провадження діяльності, стоматологія (реєстраційне досьє від 13.04.2018 № 05/1304-М).

В ПНІ є кабінети лікаря, чергових і денних медичних сестер, старшої медичної сестри, маніпуляційна, перев'язочна, стоматологічний кабінет (фото 9), кабінети фізпроцедур і тренувально-оздоровчий, (фото 10, 11), кімната

психологічного розвантаження (фото 12).

Медична допомога надається в межах договору закладу з Комунальним підприємством «Берестечківська міська лікарня» Берестечківської міської ради Волинської області від 01.01.2025 та договору про співпрацю на безоплатній основі з ТзОВ «Медікс компанія управління» про забезпечення осіб, що постійно проживають в інтернаті паліативною допомогою.

На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році, затвердженою постановою Кабінету Міністру України від 31.12.2025 № 1808.

Усі підопічні після зарахування до закладу протягом 14 календарних днів перебувають в ізоляторі, де проходять обстеження на інфекційні захворювання, зокрема тестування на ВІЛ.

Медичними працівниками не менше одного разу на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування у закладі та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування.

Медична документація ведеться відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування».

В інтернаті ведеться «Журнал реєстрації застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам», затверджений наказом МОЗ від 24.03.2016 № 240, заповнюються бланки відповідних протоколів.

У період 2025 – 2026 років в ПНІ померло 16 підопічних (причиною смерті здебільшого встановлено серцево-судинну недостатність).

Особи з інвалідністю забезпечені засобами для пересування: кріслами-колісними, палицями, милицями та іншими засобами реабілітації згідно з індивідуальними програмами реабілітації.

Підопічні забезпечені чотириразовим харчуванням. У закладі наявне дієтичне та перспективне меню.

Наявне приміщення столової. У приміщенні харчоблоку дотримуються належні санітарно-гігієнічні умови, робочі поверхні та посуд чисті, витяжка в належному стані (фото 13).

З метою контролю за дотриманням якості та безпечності харчових продуктів при приготуванні і реалізації готової продукції від кожної партії приготовлених страв кухарем відбирається добова проба.

Сума витрат на харчування на одну особу на день складає 123,49 грн, а сума витрат на медикаменти на одну особу на день складає 16,42 грн.

Водопостачання – централізоване, якість питної води відповідає нормам

Державні санітарні норми та правила 2.2.4.171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною», про що Державною установою «Волинський обласний центр контролю та профілактики хвороб міністерства охорони здоров'я України» 07.04.2026 видано Протокол випробувань №120ск-120.11 ск.

Заклад забезпечений п'ятьма генераторами, у тому числі потужним на 62,5 кВт.

Для забезпечення безперебійного функціонування у закладі облаштовано кухню для приготування їжі на дровах незалежно від електропостачання ПНІ (фото 14).

Облік витрат особистих коштів підопічних відбувається відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173.

На кожного підопічного ведуться особові справи, укладаються договори про надання соціальної послуги.

Керівництвом інтернату налагоджена співпраця із центром надання безоплатної вторинної правничої допомоги. Закладом активно проводиться робота з поновлення дієздатності підопічних.

Перукарські послуги підопічним надаються у приміщенні перукарні.

Для покращення психоемоційного благополуччя підопічних адміністрацією закладу організовуються святкування, підопічні залучаються до культурно-масової діяльності. Підопічні займаються рукоділлям, арт-терапією, сенсорикою, відвідують різноманітні гуртки (аматорське мистецтво, фотопрезентація, швейна справа, спортивно-оздоровчий, кулінарна студія, церковна студія тощо). Підопічні активно беруть участь у спортивних змаганнях, які проводять в психоневрологічних інтернатах Волинської області. Адміністрація закладу на регулярній основі здійснює супровід підопічних на екскурсії по області.

На території інтернату функціонує капличка. Також для задоволення релігійних потреб підопічних інтернат регулярно відвідують священнослужителі.

Окрім цього, підопічні користуються бібліотекою.

Підопічні для задоволення своїх соціальних та побутових потреб мають можливість виходити за територію ПНІ без супроводу персоналу (ходити до магазину, відвідувати заходи організовані громадою тощо).

На інформаційних стендах інтернату наявна інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тощо.

У закладі наявні укриття у кожному житловому корпусі, які обстежено Головним управлінням Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Волинській області та видано Акти обстеження об'єкта фонду захисних споруд цивільного захисту від 20.08.2026 №1458 та №1459. Приміщення укриття облаштовано лавками для сидіння, спальними місцями, наявні запас питної води, вогнегасники, біотуалети (фото 15, 16)

Групою НПМ відзначено доброзичливу та приємну атмосферу, що панує у закладі.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 30 підопічними та 15 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних до групи НПМ не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 18.12.2024, за результатами якого групою НПМ надавалися такі рекомендації:

Волинський обласній військовій адміністрації, Волинській обласній раді:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

забезпечити проведення обстеження підвальних приміщень закладу відповідними комісіями із залученням територіальних органів ДСНС щодо можливості їх використання для укриття населення як найпростіших укриттів.

Берестечківському психоневрологічному інтернату забезпечити:

обстеження підвальних приміщень закладу відповідними комісіями із залученням територіальних органів ДСНС щодо можливості їх використання для укриття населення як найпростіших укриттів;

отримання ліцензії на надання стоматологічних послуг;

дотримання норм житлової площі на одну особу;

обладнання холодильні та морозильні камери харчоблоку термометрами;

належне ведення журналу температурного режиму та технічного обслуговування холодильного устаткування;

права на приватність підопічних під час здійснення гігієнічних процедур.

У ході відвідування встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконані частково, а саме:

обстежено підвальні приміщення закладу відповідними комісіями із залученням територіальних органів ДСНС щодо можливості їх використання для укриття населення як найпростіших укриттів;

отримано ліцензії на надання стоматологічних послуг;

обладнано холодильні та морозильні камери харчоблоку термометрами;

забезпечено належне ведення журналу температурного режиму та технічного обслуговування холодильного устаткування;

забезпечено права на приватність підопічних під час здійснення гігієнічних процедур.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

1. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам Державних будівельних норм В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (фото 17, 18).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 18,9 м^2, а сама кімната розрахована на проживання 5 осіб (в кімнаті наявні 5 ліжок). Відтак на одну особу припадає 3,78 м^2.

Крім того, підопічні проживають у приміщенні актової зали (фото 19).

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м^2).

Слід зазначити, що причиною перенаселення закладу є прийняття в ПНІ великої кількості внутрішньо переміщених осіб.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

2. Відповідно до пункту 1 розділу ІІІ Державних санітарних норм та правил «Про Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», затверджених наказом МОЗ України від 31.10.2024 № 1827 (надалі - Правила), використані гострі медичні вироби, забруднені біологічними рідинами, належать до інфекційно небезпечних відходів. Згідно з пунктом 2 розділу VI цих Правил, для пакування відходів гострих інструментів мають використовуватися контейнери з кришкою, що не проколюються. Під час відвідування закладу в маніпуляційному кабінеті виявлено неналежне зберігання використаних шприців у картонній коробці (фото 20). Зазначене свідчить про неналежну організацію збирання та зберігання медичних відходів і створює ризик випадкового контакту з гострими предметами та біологічними рідинами.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Волинській обласній військовій адміністрації вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

2. Берестечківському психоневрологічному інтернату забезпечити:

2.1 дотримання норм житлової площі на одну особу;

2.2 дотримання персоналом вимог щодо зберігання лікарських засобів у приміщенні для зберігання лікарських засобів та медичних виробів.

Додатки: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Назарій ХРАНОВСЬКИЙ**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

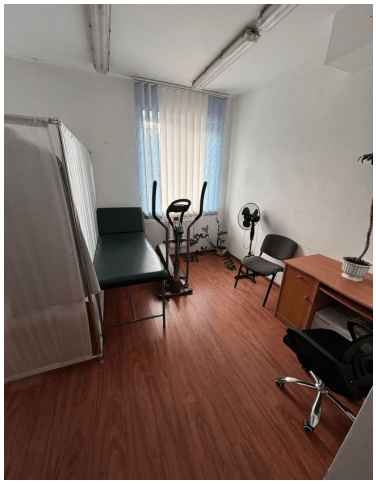

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

Фото 17

Фото 18

Фото 19

Фото 20

